

خطر فقر
بیخ گوش سالمندان کره

کره جنوبی در سال‌های آینده بیشترین افزایش نرخ امید به زندگی در بین کشورهای صنعتی را تجربه می‌کند. پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۵۰، بیش از ۴۱ درصد جمعیت کره جنوبی سالمند باشند. حرکت سریع کره جنوبی به سوی افزایش بلندمدت‌سن در شرایطی اتفاق می‌افتد که بخش قابل توجهی از جامعه سالمند این کشور در شرایط مالی مناسبی به سر نمی‌برند. با افزایش شمار سالمندان و بازنشسته‌ها در کره جنوبی، پرداخت حقوق و مزایا و همچنین ارایه خدمات بهداشتی به آنها دشوارتر می‌شود و این روند به فقر آنها دامن خواهد زد. این در شرایطی است که جامعه‌شناسان و کارشناسان اقتصادی ارتباط مستقیمی بین رضایتمندی از سالمندی و سطح فقر ترسیم می‌کنند. علاوه بر افزایش میانگین امید به زندگی در کره جنوبی، بخش آسیب پذیرتر جامعه یعنی زنان افزایش عمر طولانی‌تری را تجربه خواهند کرد. زنان به طور طبیعی نرخ امید به زندگی بیشتری دارند و زنان کره جنوبی نیز از این قاعده مستثنا نخواهند بود. زنانی که در دهه آینده در کره جنوبی متولد می‌شوند، به طور میانگین تا ۹۰ سالگی عمر خواهند کرد و به این ترتیب متوسط طول عمر زنان این کشور از زاین نیز بیشتر خواهد شد.

تردیدی نیست که دولت ستول پیشرفت قابل توجهی در ایجاد رشد اقتصادی و احیای کشور پس از ویرانه‌های جنگ داشته است، اما فقر نسبی در این کشور همچنان یک واقعیت است که بیش از همه گریبان قشر سالمند را گرفته است. برخی گزارش‌ها حاکی از آن است که حدود نیمی از جمعیت سالمند کره در فقر زندگی می‌کنند زیرا حقوق بازنشستگی آنها کمتر از ۵۰ درصد متوسط درآمد خانواده‌های مشغول به کار است. پرداخت‌های پایین به مستمری بگیران موجب شده است نام کره در جدول کشورهای صنعتی که کمترین میزان درآمد سالمندان را داشته‌اند، صدرنشین باشد. در حال حاضر ۲۵ درصد از جمعیت سالمند کره جنوبی تنها زندگی می‌کنند و افزایش افسردگی در بین آنها به بالاترین نرخ خودکشی منجر شده است. اقدام به خودکشی و زندگی همراه با ناامیدی و افسردگی سالمندان هزینه‌های بهداشتی و درمانی آنها را برای دولت افزایش می‌دهد. بسیاری از کارشناسان معتقدند فقر در دوران سالمندی رابطه مستقیمی با سلامت آنها دارد. به گفته آنها سرعت افزایش امید به زندگی در کره جنوبی بسیار زیاد بوده است. انقدر زیاد که فرصت سیاست‌گذاری از دولت راسب کرد و موجب شد سالمندان نتوانند برای آینده خود پس‌انداز داشته باشند.

فقر سالمندان در کره جنوبی پیدایش مراکز اعانه‌برای سالمندان را به دنبال داشته است. این مراکز ضمن تامین غذای رایگان برای سالمندان، خدمات دیگری را مانند تامین پوشاک نیز ارایه می‌دهند. برای برخی سالمندان، غذای این مراکز خبریه تنها وعده غذایی است که در روز دریافت می‌کنند و کاملاً به آن وابسته هستند. هرچند برنامه‌هایی برای افزایش حقوق بازنشستگی و تخصیص بودجه برای ایجاد مراکز مراقبت از سالمندان از برنامه‌های ستول است. در سیاست جدید نظام تامین اجتماعی کره جنوبی بیش از آنکه بر از دست‌رفته‌هایی مانند بیمه عمر، معالجه، بیمه بیکاری و... تاکید شود، ایجاد شغل، حفظ بهداشت و ارتقای سطح آموزش مورد توجه قرار گرفته است.

مدل کره‌ای برای سالمندی بهتر
نظام درمانی کره جنوبی برای مقابله با هزینه‌های پیری جمعیت، به آمار و اطلاعات بهداشتی مجهز شده است

در کره جنوبی بازنشستگی اجباری است. برخی شرکت‌های بزرگ کارمندان خود را در فاصله ۵۶ تا ۵۸ سالگی بازنشسته می‌کنند. حتی برخی نیز پیش از رسیدن به ۵۴ سال ناگزیر به بازنشستگی می‌شوند. البته بازنشسته‌های اجباری به سختی شغل خود را ترک می‌کنند و می‌کوشند بیشتر در آن باقی بمانند.

• حامد رسولی •

• روزنامه نگار •

سه سال پیش ۱۲ درصد از جمعیت کره جنوبی سالمند یا بالای ۶۵ سال بودند، تا ۱۷ سال دیگر بالغ بر ۲۴ درصد از جمعیت این کشور سالمند خواهد بود. روند صعودی افزایش سن شهروندان، دولت را بر آن داشته به دنبال تدوین سیاست‌های حمایتی از جمعیتی باشد که به سرعت در حال پیر شدن است. مردم کره جنوبی به طور سنتی مانند بسیاری از کشورهای آسیایی عمری طولانی دارند. افزون بر این کاهش نرخ زاد و ولد در سال‌های اخیر یکی از کمترین نرخ‌های زاد و ولد در بین کشورهای سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی) نیز به افزایش قشر سالمند جامعه کمک کرده است.

کارشناسان می‌گویند، در کره جنوبی تعداد افرادی که در سن کار هستند تنها در یک دوره سه‌ساله افزایش می‌یابد و تا سال ۲۰۴۰ تعداد این افراد حدود یک‌پنجم کمتر می‌شود. به گفته آنها به‌زودی این کشور تا حدی پیر می‌شود که حتی پرداخت حقوق بازنشستگان هم دشوار خواهد بود. با وجود روند سریع شهرنشینی در کره جنوبی، بررسی سال ۲۰۱۱ موسسه تحقیقات ملی بازنشستگی نشان داده یک‌چهارم افراد بالای ۷۰ سال در این کشور هنوز با فرزندانشان زندگی می‌کنند. تحلیلگران می‌گویند با وجود موفقیت‌های ستول در ایجاد سیستم خدمات بهداشتی و درمانی، بخشی از این مشکل مربوط به ضعف در ایجاد مراکز مناسب برای ارایه خدمات به سالمندان است.

■ بازنشستگی اجباری

این در حالی است که در کره جنوبی بازنشستگی اجباری است. برخی شرکت‌های بزرگ کارمندان خود را در فاصله ۵۶ تا ۵۸ سالگی بازنشسته می‌کنند. حتی برخی نیز پیش از رسیدن به ۵۴ سال ناگزیر به بازنشستگی می‌شوند. البته بازنشسته‌های اجباری به سختی شغل خود را ترک می‌کنند و می‌کوشند بیشتر در آن باقی بمانند، زیرا افزایش حقوق بازنشستگی بر اساس سن کارمندان تعیین می‌شود. گزارش‌ها حاکی از آن است که مدیران شرکت‌ها به طور

عمدی شرایطی را برای کارمندان در آستانه بازنشستگی ایجاد می‌کنند که ادامه کار برای آنها ممکن نباشد. به این ترتیب نیروی کار حرفه‌ای که سال‌ها در حوزه تخصصی خود فعالیت کرده، مجبور به ترک بازار کار می‌شود.

دولت به منظور مقابله با این روند در سال جاری میلادی حداقل سن بازنشستگی را ۶۰ سال اعلام کرده و وعده داده است به شرکت‌های اجرا کننده این قانون یارانه می‌دهد. البته از آنجایی که هزینه‌های سالمندان برای دولت رو به افزایش است، تبصره‌ای به این قانون افزوده شده که به موجب آن افزایش حقوق بازنشستگی با افزایش سن، به طور خودکار اتفاق نمی‌افتد.

■ تقدم بخش خصوصی بر دولتی

کره جنوبی با جمعیتی بالغ بر ۵۰ میلیون نفر، بیشترین تراکم جمعیتی در متر مربع در جهان را دارد. با وجود اینکه کره جنوبی در معیارهای بانک جهانی جزو کشورهای با درآمد متوسط و رو به بالاست، تامین نیازهای درمانی، رفاهی و دارویی این جمعیت متراکم دشوار است. دولت کره جنوبی در تلاش است تا با تقویت اقتصاد این کشور، به تقویت بخش خدمات درمانی و اجتماعی بپردازد. یکی از چالش‌هایی که کره جنوبی با آن دست به گریبان است، افزایش آمار افراد مسن در این کشور است، زیرا افزایش روند پیری با افزایش مراقبت‌های طولانی‌مدت و نیاز به دستگاه‌ها و تجهیزات پزشکی در ارتباط است. البته در نتیجه بهبود شرایط زندگی، خدمات بهداشت عمومی و پیشرفت مراقبت‌های پزشکی، شاخص امید به زندگی در ۵ دهه گذشته افزایش چشمگیری داشته است. مهم‌ترین ویژگی سیستم بهداشت و درمان کره تسلط بخش خصوصی در ارائه خدمات است. تقریباً ۹۰

درصد پزشکان و تخت‌های بیمارستانی در کره در اختیار خصوصی است. دولت نقش محدودی در ارائه خدمات درمانی دارد و همچنین سیاست اقتصاد آزاد را در تنظیم قوانین به کار می‌برد.

در کره جنوبی هزینه‌های بخش بهداشت از ترکیب منابع دولتی و خصوصی تامین می‌شود. بیماران به طور عمده در هنگام درمان، فرانشیز خدمات بیمه‌ای را می‌پردازند، به علاوه آنان موظفند کل هزینه خدمات غیر بیمه‌ای را پرداخت کنند. در حال حاضر بیش از ۹۷ درصد جمعیت این کشور تحت یک پوشش بیمه ملی متمرکز قرار دارند و ۳ درصد باقی‌مانده که درآمد پایین دارند توسط برنامه کمک‌پزشکی حمایت می‌شوند.

میزان پرداخت از جیب مردم برای خدمات بستری ۲۰ درصد و برای خدمات سرپایی بین ۵۰ تا ۷۰ درصد است و سرانه سلامت به ازای هر نفر حدود ۲۳۰۰ دلار و امید به زندگی بیش از ۸۱ سال است.

در کره جنوبی به ازای هر یک هزار نفر جمعیت ۲/۱ پزشک و ۴/۸ پرستار کار می‌کنند و تعداد تخت درمان حاد برای هر یک هزار نفر ۶/۱ است. مقامات کره جنوبی به‌تازگی تغییرات بنیادینی در بخش دارو و همین‌طور تمامی بخش‌های مرتبط با سلامت اعمال کرده‌اند تا به سیستم نظارتی کارآمد و مناسبی دست پیدا کنند. به همین دلیل قوانین، طرح‌ها و دستورات جدیدی به تمام بخش‌های نظارتی، قانونی و... برای هماهنگ شدن ابلاغ شده است. این موضوع در حالی مطرح می‌شود که بازار دارویی کره جنوبی یکی از بزرگ‌ترین بخش‌های دارویی جهان محسوب می‌شود. دولت کره جنوبی با تغییر سیاست در نظام جدید خدمات درمانی اکنون شیوه بهداشت‌محور را راهکار جدید خود قرار داده است.

زاویه دید

در کره جنوبی هزینه‌های بخش بهداشت از ترکیب منابع دولتی و خصوصی تامین می‌شود. بیماران به طور عمده در هنگام درمان، فرانشیز خدمات بیمه‌ای را می‌پردازند، به علاوه آنان موظفند کل هزینه خدمات غیر بیمه‌ای را پرداخت کنند. در حال حاضر بیش از ۹۷ درصد جمعیت این کشور تحت یک پوشش بیمه ملی متمرکز قرار دارند و ۳ درصد باقی‌مانده که درآمد پایین دارند توسط برنامه کمک‌پزشکی حمایت می‌شوند. میزان پرداخت از جیب مردم برای خدمات بستری ۲۰ درصد و برای خدمات سرپایی بین ۵۰ تا ۷۰ درصد است.

